

TÜRK SANAYİCİLERİ VE İŞADAMLARI DERNEĞİ

TÜSİAD

YÜKSEK İSTİŞARE KONSEYİ BAŞKANI

MUSTAFA V. KOÇ'UN

YÜKSEK İSTİŞARE KONSEYİ

AÇILIŞ KONUŞMASI

**30 Eylül 2005
Sabancı Center**

TÜSİAD AVRUPA SANAYİ VE İŞVERENLER KONFEDERASYONLARI BİRLİĞİ (UNICE) ÜYESİDİR.

İstanbul : Meşrutiyet Cad. No: 74 Tepebaşı 34420 İstanbul - Türkiye
Ankara : İnan Cad. No: 39/4 Gaziosmanpaşa 06700 Ankara - Türkiye
Briüksel : 13, Avenue des Gaulois, 1040 Brussels-Belgium
Washington D.C. : 1250 24th Street, Washington D.C. 20037 - USA
Berlin : Mörkisches Ufer, 28 10179 Berlin-Mitte - Germany
Paris : 12, Rue Godot de Mauroy 75009 Paris - France

Tel: (90-212) 249 19 29
Tel: (90-312) 468 10 11
Tel: (32-2) 736 40 47
Tel: (1-202) 776 77 70
Tel: (49-30) 28 878 6300
Tel: (33-1) 426 516 40

Faks: (90-212) 249 13 50
Faks: (90-312) 428 86 76
Faks: (32-2) 736 39 93
Faks: (1-202) 776 77 71
Faks: (49-30) 28 878 6399
Faks: (33-1) 426 516 99

e-mail: tusiad@tusiad.org
e-mail: ankoffice@tusiad.org
e-mail: bxloffice@tusiad.org
e-mail: usoffice@tusiad-us.org
e-mail: info@tusiad-de.org
e-mail: satan@tusiad.org

web: www.tusiad.org

Sayın konuklar, TÜSİAD'ın değerli üyeleri,
Değerli basın mensupları

TÜSİAD İstişare Konseyi Başkanlık Divanı adına hepinizi saygıyla selamlıyorum. Türkiye'nin geleceğinin tartışıldığı, masaya yatırıldığı sıcak günlerden geçiyoruz. Tartışma, sadece AB koridorlarında, salonlarında; diplomatlar, devlet adamları arasında yapılmıyor. Yayın organlarının yakın takip ve aktarımlarıyla, konu, sokaktaki insanın da gündemine girmiş durumda. Hepimiz gözümüzü açmış, kulaklarımızı kabartmış 3 Ekim'i bekliyoruz.

Maratonu değil, kısa mesafeli koşuları seven; bir takımın derbi maçlarındaki performansını, tüm bir lig sezonundaki performansından daha çok önemseyen bir toplumuz. Gelişmenin sürekliliğiyle, zaman içinde kat edilen mesafe ile fazla ilgilenmiyoruz. Mücadelenin yıllara yayılması bizi bezdiriyor, soğutuyor. Ama ne yazık ki uluslararası ilişkiler, yapısı gereği uzun soluklu olmayı gerektiriyor.

Bunları söylemekteki amacım, 3 Ekim'in önemini azımsamak değil, müzakerelerin başlatılması ile ilgili tartışma ve beklentileri doğru yere oturtmaktır.

Türkiye, 80'li yılların ortalarından itibaren, ithal ikamesine dayalı ekonomiden, piyasa ekonomisine geçmeye başlayarak, dışa açıldı. Gelişmiş ekonomiler arasında yer alma hedefimiz, dünya ile bütünleşmemizi gerektiriyordu. Bunu sağlayabilmek için ekonomide bir dizi yapısal reform gerçekleştirildi. Hâlâ bazı eksikler olmakla birlikte, bu süreç büyük ölçüde tamamlanma aşamasına geldi.

Ancak, görüldü ki, dünya ile bütünleşmek için, yalnızca ekonomi alanında atılan adımlar yeterli olmamaktadır. Çünkü gelişmiş ülkeler ekonomide, siyasette ve toplumsal yapıda bir bütün halinde ve sürekli gelişerek bugünkü seviyelerine ulaşmışlardır.

Bu tespit sonucu, 90'lı yılların ikinci yarısından itibaren, Türkiye'de, siyasi istikrarın önemi, demokratik standartların yükseltilmesi, Batı normlarında bir yönetim anlayışına kavuşulması gibi konular gündemin üst sıralarına yerleşmeye başladı. Bu alanda da çok önemli ilerlemeler kaydetmeyi başardık. Batı ölçülerine uygun bir demokratik siyasi hayata sahip olma konusunda bugüne kadar kat ettiğimiz mesafe, uygulamada önemli bazı aksamalarla karşılaşmamıza rağmen, bizi gelecek için umutlu olmaya sevk edecek bir noktaya ulaştı.

Bugün artık, sürecin üçüncü bir boyutunun önem kazandığını düşünüyoruz. Türkiye'yi belirgin bir biçimde ileriye götüren bu değişikliklerin toplumsal planda yaygınlaşmasını ve benimsenmesini sağlamak gerekiyor. Diğer bir deyişle, uzak görüşlü, açık fikirli, demokratik denetim ve katılım mekanizmalarını oluşturan ve kullanan, bunun için gerekli donanımı edinmiş, değişime açık bir toplum haline gelmek için çalışmak gerekiyor. Gelecek on yılın en önemli gündem maddesini bunun oluşturacağını düşünüyoruz.

Bu analizi tamamlamak için bir de şu iki noktanın altını çizmemiz lazım:

Birincisi: Bütün bu gelişmeler, Türkiye'nin kendi ihtiyaçlarından ve taleplerinden doğdu. Türkiye, rahmetli Özal döneminde, Avrupa Birliği ile ilişkilerini yeniden canlandırma kararını verdiğinde, ülkenin rotası büyük ölçüde çizilmiş, AB ile ilişkilerden bağımsız olarak, Batı standartlarında bir ekonomi ve demokrasiye ihtiyacımız olduğuna karar verilmişti.

İkincisi: Avrupa Birliği ile ilişkilerimizin zaman zaman dalgalanan seyri, daha ziyade gelişmelerin hızlanmasında ya da duraklamasında etkili oldu. Süreci asıl belirleyen, ülkenin

önder kesimlerinin gösterdiği değişim iradesiydi. AB ile ilişkilerde çeşitli krizler yaşandıysa da, tarafların uzun dönemli çıkarları ortak olduğu için, krizler aşılabildi, sürecin ilerlemesi yeniden sağlanabildi.

Burada dile getirmeye çalıştığımız bakış açısı, Türkiye-AB ilişkilerinde önümüze çıkan problemlere şu üç ilke çerçevesinde yaklaşmamız gerektiğini gösteriyor: 1) Türkiye'nin AB'ye tam üyeliği bir maraton koşusudur; kararlılık, sabır ve direnç gerektirir, 2) Bu uzun yolda atılan adımlar, esas olarak ülkenin kaderini değiştirmek için zorunlu görülen adımlardır, bu adımlar AB'ye uyumu da kolaylaştırmıştır; 3) Krizler sürecin kaçınılmaz unsurlarıdır, çözümün oluşmasında esas olarak tarafların uzun dönemli çıkarları belirleyicidir.

3 Ekim'e de bu ilkeler çerçevesinde yaklaşmalıyız.

Müzakerelerin başlaması, sorunların bitmesi anlamına gelmeyecektir. Müzakerelerle birlikte, tam üyeliğe kadar sürecek, uzun ve mücadeleli bir yolun kapısı açılacaktır. Bu süreç de Türkiye'nin değişim süreci ile birlikte yaşanacaktır. Dolayısıyla değişime ayak direyenlerin "taviz veriliyor" çığlıkları her gün duyulacaktır.

Öte yandan müzakerelerin 3 Ekim'de başlamasının önüne bir engel çıktığı takdirde, Türkiye için doğru tavır, değişim sürecini kesintiye uğratmamak olacaktır. Ekonomik, siyasal ve sosyal olarak daha gelişmiş bir Türkiye, krizin aşıldığı noktada sürece daha güçlü bir şekilde dahil olacak, sonuca daha hızlı ulaşacaktır. Bu dönem içinde Avrupa'nın kendisinde olumsuz gelişmeler meydana gelirse de, Türkiye elbette mevcut şartları yeniden değerlendirecektir.

Değerli üyeler,

Türkiye, büyük bir ülke... Bütün büyük ülkeler gibi AB'ye giriş süreci zorlu geçecek bir ülke. Bunu bizden başka herkes görüyor, biliyor. Bir tek biz bu gerçeği doğru temellere oturtamıyoruz.

Türkiye'nin büyüklüğünü nüfusla, yüzölçümüyle açıklamak, "ulusal gurur", "şanlı tarih" söylemlerine kendini kaptırmak, 21. yüzyılın gerçekleriyle bağdaşmıyor. Türkiye'nin büyüklüğü henüz harekete geçirilememiş potansiyellerinde, ülkenin gelecek değerinde yatıyor.

Soğuk savaş döneminin jeopolitik dengeleri, yerini uzun zamandır, dünya ekonomisindeki güç dengelerine bıraktı. Türkiye bu dengelerde rol oynayabileceği noktaya çok uzak değil. Son zamanlarda hep birlikte gördük ki, birçok yabancı şirket, Türkiye'nin gücüne ve geleceğine bizim AB karşıtlarımızdan daha fazla güveniyor. AB'nin rüzgârı bile yabancı sermayenin Türkiye'ye olan ilgisinin patlamasına yetebiliyor.

Türkiyeli veya Türkiyesiz bir Avrupa'nın nasıl şekilleneceği Batı medyasının başlıca konusu haline geldi. Haberlerde ve yorumlarda her gün daha fazla yer kaplıyoruz. İki ay içinde, arka arkaya, Avrupa Şampiyonlar Ligi Finalini, Dünya Mimarlar Kongresi'ni, Dünya Üniversiteler Olimpiyatlarını, Formula 1 yarışlarını Türkiye'de yaparak, onlarca uluslararası sanatçıyı İstanbul'da buluşturarak, ekonomi ve siyaset dışı alanlarda da dünya medyasında kendimizden söz ettirmeyi başarmış durumdayız.

İyi yetişmiş yönetici potansiyeli, dünya piyasalarına göz dikmiş girişimcisi, genç ve dinamik nüfusu, tüm Avrupa'yı doyurabilecek toprakları, gelişmiş sanayisi, doymamış pazarı, enerji potansiyeli ve doğal kaynakları ile geleceğine umutla bakması gereken bir ülkeyiz.

Öyleyse neden geleceğe dönük değil, geçmişe dönük yaşıyoruz? Neden geniş ufuklu ve kendine güvenli bir bakış açısıyla geleceğimizi planlayamıyoruz? Neden enerjimizi, ekonomik atılım, siyasal olgunlaşma ve sosyal dönüşüm için kullanamıyoruz? Neden hedeflerimize kilitlenip her şart altında yolumuza devam edemiyoruz?

Her ayak sürçmesinde, her krizde, elde ettiğimiz kazanımları bir çırpıda teslim etmeye, reformları, ilerlemeleri yok sayıp koşarak geri dönmeye çalışıyoruz. Değişimi, gelişmiş ülke standartlarını bir türlü benimseyemiyor, koşulların bizi aşağı çekmesine izin veriyoruz.

Bilgiden, bilginin yaygınlaşmasından, konuşan, tartışan, açık bir toplum olmaktan korkuyoruz. Yöneticilerimiz karar süreçlerine toplumu katmayı, kamuoyunu bilgilendirerek gelişmeleri benimsetmeyi beceremiyor. Bu iletişimsizlik, uluslararası ilişkilerde de kendini gösteriyor. Haklı olduğumuz konularda bile kendimizi anlatamıyor, kamuoylarını etkilemeyi başaramıyoruz. Aslında, çağın en önemli fenomenlerinden biri olan iletişime yeterince para, beyin gücü ve irade tahsis etmiyoruz.

Her zaman genç nüfusumuzla öğündük. Bunun büyük bir güç ve dinamizm olduğunu söyledik. Ama eğitimsiz bir genç nüfusun, başıboş ve yararsız bir potansiyel güç olarak kalmaya mahkum olduğunu unutarak hareket ettik. Eğitimi, bütünleşmeye çalıştığımız dünyanın dayattığı ihtiyaçlara, çağın gereklerine göre değil, kısa dönemli politik yaklaşımlara göre şekillendirdik. Bugün bu alanda bir kıpırdanma görüyoruz. Ama yitirdiğimiz zamanı telafi etmek için, temel eğitimden, meslek eğitimine ve üniversitelere, her alanda çağdaş gençler yetiştirme yönünde, koşarak ilerlemeye ihtiyacımız var.

Değerli üyeler,

Kendine güven sorununu hızla aşması gereken bir toplumuz. Türkiye, uluslararası gelişmelere yön veren ülkeler arasında yer alabilecek potansiyellere sahip bir ülkedir.

Ekonomimiz, dünya ekonomisiyle entegrasyonunu geliştirdikçe, Türkiye'nin refah seviyesi yükselecek, refahın yaygınlaştırılması kolaylaşacaktır. Demokrasimiz olgunlaşmış bir yaşam biçimi olarak yaygınlaştıkça, sorunlara daha akılcı, daha yaratıcı çözümler bulma imkanı artacaktır. Sosyal dönüşüm hız kazandıkça, değişimin benimsenmesi kolaylaşacaktır.

Hızlı gelişmekten korkmayalım. Geride kalanın öndekilere yetişmesinin her geçen gün daha zor hale geldiği bir dünyada yaşıyoruz. Toplumu bilgilendirmekten kaçınmayalım. İletişimin temel güç haline gelmeye başladığı bir çağda yaşıyoruz. Bilgiye erişim ve karara katılım hızlı değişimin en güçlü lokomotifidir. Geçmişle yaşamayı bırakalım. Bugüne saplanıp kalmayalım. Kafamızı kaldırıp, geleceğe bakalım. Geleceğini planlamayan, bugün ne yapması gerektiğini de bilemez.

Gelecek, ne yapmak istediğini bilen, kendine güvenen, ülkesine güvenen toplumların olacaktır.

Beni dinlediğiniz için hepimize teşekkür ediyorum.

TÜSİAD AVRUPA SANAYİ VE İŞVERENLER KONFEDERASYONLARI BİRLİĞİ (UNICE) ÜYESİDİR.

İstanbul : Meşrutiyet Cad. No: 74 Tepebaşı 34420 İstanbul - Türkiye
Ankara : İnan Cad. No: 39/4 Gaziosmanpaşa 06700 Ankara - Türkiye
Brüksel : 13, Avenue des Gaulois, 1040 Brussels-Belgium
Washington D.C. : 1250 24th Street, Washington D.C. 20037 - USA
Berlin : Märkisches Ufer, 28 10179 Berlin-Mitte - Germany
Paris : 12, Rue Godot de Mauroy 75009 Paris - France

Tel: (90-212) 249 19 29

Tel: (90-312) 468 10 11

Tel: (32-2) 736 40 47

Tel: (1-202) 776 77 70

Tel: (49-30) 28 878 6300

Tel: (33-1) 426 516 40

Faks: (90-212) 249 13 50

Faks: (90-312) 428 86 76

Faks: (32-2) 736 39 93

Faks: (1-202) 776 77 71

Faks: (49-30) 28 878 6399

Faks: (33-1) 426 516 99

e-mail: tusiad@tusiad.org

e-mail: ankoffice@tusiad.org

e-mail: bxoffice@tusiad.org

e-mail: usoffice@tusiad-us.org

e-mail: info@tusiad-de.org

e-mail: satan@tusiad.org

web: www.tusiad.org